

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Світовий досвід формування ринкових відносин свідчить про те, що найважливішим фактором економічного зростання є інноваційний розвиток.

Процеси глобалізації та інтеграції світової економіки вимагають від сучасних українських промислових підприємств технічних, економічних, соціальних та інноваційних стандартів. Для реалізації стратегії економічного зростання промислового виробництва необхідним є постійний розвиток високотехнологічних виробництв, які можуть виробляти наукоємну продукцію.

Україна має високий потенціал природних ресурсів, науково-технологічний розвиток, який може забезпечити в економіці перехід на інноваційний шлях розвитку та забезпечити стрімке зростання національної економіки в цілому. За прогнозами фахівців, науково-технічний прогрес, як джерело економічного зростання в майбутньому буде забезпечувати до 90% реального збільшення виробництва (зараз це 65-70%).

Одним із головних індикаторів розвитку інноваційної діяльності країни є Глобальний інноваційний індекс. Проаналізувавши Глобальний інноваційний індекс, можна відмітити, що у період 2016-2017 рр. спостерігається підвищення індексу, що свідчить про поступове поліпшення ситуації в сфері інновацій в Україні.

Також варто зазначити, що у 2018 році порівняно з 2017 роком відбулося підвищення ефективності інновацій, що дало Україні змогу посісти 43 місце серед 126 країн за показником Глобального інноваційного індексу. Але не зважаючи на ці показники, кількість підприємств, що займаються інноваційною діяльністю в Україні досі є низькою.

Так, за даними Державної служби статистики упродовж 2014-2017 рр. часта підприємств, які займалися інноваційною діяльністю становила 18,4%. Велика кількість промислових підприємств упроваджувала нові машини, обладнання та програмне забезпечення, а найменш поширеним видом інноваційної діяльності є проведення зовнішніх науково-дослідних робіт та придбання інших зовнішніх знань. Що стосується інноваційної діяльності підприємств за видами економічної діяльності, то найбільш інноваційно активними є підприємства в галузі інформації та телекомунікації (22,1%), переробної промисловості (21,9%), фінансової та страхової діяльності (21,7%).

Незважаючи на те, що показник Глобального інноваційного індексу у 2018 році зріс, він все одно ще залишається на досить низькому рівні. Підтвердженням цього може бути низька кількість інноваційно активних підприємств. Що стосується джерел фінансування інноваційної діяльності промислових підприємств, то майже усі витрати вони покривають за рахунок власних коштів. Власні кошти покривають 94,86% витрат, а кошти від іноземних інвесторів покривають лише 0,1% загальних витрат на інноваційну діяльність.

Українська держава не сформувала чіткого ставлення до інноваційної діяльності. Офіційні заяви представників влади не підкріплюються профінансованими заходами, програмними документами та ефективними механізмами стимулювання інновацій. Велика кількість підприємств взагалі не займається інноваційною діяльністю через низький попит на інновації на ринку, відсутність коштів, високі витрати, відсутність кваліфікованих працівників тощо. Отже, перешкодами для розвитку інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах є небажання суб'єктів господарювання здійснювати інноваційну діяльність, а також цьому сприяють наявність зовнішніх чинників, таких як відсутність коштів, підтримки з боку держави та додаткове навантаження законодавчих актів.

Основними проблемами, що не дають змогу розвиватися інноваційним процесам на промислових підприємствах України є:

- неузгодженість законодавства в інноваційній сфері;
- непослідовність дій держави щодо підтримки суб'єктів інноваційної діяльності;
- зниження інноваційної активності підприємств;
- неефективність незалежної системи прогнозування інноваційного розвитку.

Для досягнення необхідних позитивних змін в економіці країни та економічного зростання необхідно перейти до інноваційної моделі структурної перебудови економіки. Як передбачається Стратегією інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. країні потрібно збільшити частку технологічно високих виробників до 35-40%. Це призведе до зростання ВВП до 12-15 тис. дол. США в розрахунку на душу населення і докорінно змінить ситуацію як в економіці, так і в суспільному житті.